

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering

3 juli 2025

Zaaknummer

18473546

Datum

7 mei 2025

Portefeuillehouder

B. Jaspers Faijer

Aan de leden van de raad,

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de Ontwerp-programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 Veiligheidsregio Flevoland.
2. Een zienswijze in te dienen bij de Veiligheidsregio Flevoland waarin wordt opgeroepen om:
 - a. Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voortdurend aan te dringen op (financiële) tegemoetkoming in het kader van het ‘verplichtend karakter’;
 - b. Te onderzoeken welke financiële reserves van de VRF aangewend kunnen worden om de forse stijging van de gemeentelijke bijdrages in de programmabegroting 2026 te minimaliseren;
 - c. Terughoudend te zijn met het doen van investeringen rondom het thema ‘Weerbaarheid’, zolang rijksfinanciering hiervoor en voor het ‘verplichtend karakter’ uitblijft;
 - d. Voor de kadernota 2027 een analyse te doen naar de beïnvloedbare ruimte op de begroting om bestuurlijke keuzes inzichtelijk te maken over de risico’s en effecten van mogelijke besparingen. Daarmee wordt recht gedaan aan de bezuinigingsvraag uit 2024 van de gemeente Almere en de gemeente Urk;
 - e. De operationele (vrijwillige) brandweezorg zoveel als mogelijk te ontzien bij eventuele verdere bezuinigingsmaatregelen.

Inleiding

Op 18 april jl. heeft uw gemeenteraad de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de Veiligheidsregio Flevoland (VRF) ontvangen (zie bijlages). Deze rechtstreekse toezending aan de raden is een wettelijke plicht volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen. Uw gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om hierop desgewenst een zienswijze in te dienen. Gelet op de herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft uw raad 12 weken de tijd om zich hierover te beraden. De deadline voor het indienen van een zienswijze is 11 juli 2025.

Normaliter vormt de programmabegroting, samen met de kadernota, het begin van de Planning- en control cyclus. Voor de P&C-cyclus 2026 is door VRF een ander proces doorlopen. In aanloop naar de Kadernota 2026 zijn door VRF veel en omvangrijke financiële vraagstukken geconstateerd op landelijk en regionaal niveau. Hierdoor was het niet mogelijk om de kadernota ambtelijk voor te bereiden binnen de bestaande beleidsmatige kaders, zoals het dekkingsplan en het beleidsplan 2025-2028. De financiële omvang van de vraagstukken, maar ook het feit dat (landelijke) besluitvorming t.a.v. financiering in veel gevallen nog onduidelijk was, zorgde voor een complex geheel.

Het algemeen bestuur (AB) heeft daarom besloten om de kadernota te laten vervallen en in plaats daarvan een bestuurlijke stuurgroep opdracht te geven om een analyse te maken van de verschillende financiële vraagstukken. Het AB gaf daarbij mee dat de analyse die elementen moet bevatten die het AB nodig heeft om richting te geven voor het opstellen van de programmabegroting 2026 en

meerjarenraming 2027-2029 die beleidsmatig, operationeel en financieel in evenwicht is. Gevolg is dat ook de periode van zienswijzen in de tijd iets naar achteren is geschoven.

In het AB van 12 februari en het AB van 26 maart 2025 zijn deze financiële vraagstukken uitvoerig besproken. Op basis van deze gesprekken zijn meerdere bezuinigingen voorgesteld. Deze zijn opgenomen in de voorliggende programmabegroting. Desondanks leiden de financiële uitdagingen bij de VRF tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrages van in totaal € 5.252.422 in 2026. Voor de gemeente Urk betekent dit een incidentele verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 1.198.172 in 2025 naar € 1.397.760 in 2026 (een toename van 17%).

Beoogd resultaat / effect

Uw raad wordt verzocht om desgewenst een zienswijze in te dienen op de Ontwerp-programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 van de Veiligheidsregio Flevoland om daarmee sturing en controle uit te oefenen op de uitvoering van de taken van de Veiligheidsregio Flevoland

Argumenten

1. Kennisnemen van ontwerp-programmabegroting 2026:

- 1.1 De stijging in de gemeentelijke bijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door het uitblijven van rijksfinanciering voor 'verplichtend karakter' (nadeel van € 3,8 miljoen) en een korting van 10% van het Rijk op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) die de VRF van het Rijk ontvangt (nadeel van € 833k).
- 1.2 Gelijk aan de korting van het Rijk op de BDuR is een 10%-bezuinigingsmaatregel in het AB voorgesteld en afgesproken op het project 'Versterking Crisisbeheersing en Informatieverstrekking'. Dit levert een besparing op van € 220k.
- 1.3 De kosten voor het 'verplichtend karakter' refereren naar het in vaste dienst nemen van brandweervrijwilligers voor de kazernebezetting in Almere en Lelystad. Om ongelijke behandeling tussen beroepspersoneel en vrijwilligers te voorkomen worden vrijwilligers hiervoor in vaste dienst genomen door de VRF. De kosten hiervoor lopen in 2026 op tot € 5,1 miljoen. Verwacht werd dat het Rijk deze kosten op zich zou nemen, echter is dit tot op heden niet gebeurd. De bestuurlijke werkgroep heeft een verdere temporisering van de implementatie van het verplichtend karakter met de VRF afgesproken. Dit leidt tot incidentele minderkosten van € 1,3 miljoen. Het nadeel vanuit het verplichtend karakter in de programmabegroting 2026 wordt dan uiteindelijk een nadeel van € 3,8 miljoen.
- 1.4 De transitie van de Meldkamer in Lelystad naar de Meldkamer Midden-Nederland in Hilversum in samenwerking met VRGV en VRU verandert zowel het totale kostenplaatje als de verdeelsleutel. Dit heeft € 230k aan meerkosten als gevolg.
- 1.5 Om deze meerkosten op te vangen vraagt de VRF een extra gemeentelijke bijdrage van in totaal € 5.252.422 in 2026. Hierdoor stijgen de gemeentelijke lasten voor de gemeente Urk van € 1.198.172 in 2025 naar € 1.397.760 in 2026 (een toename van 17%).

2. Zienswijze indienen programmabegroting 2026:

- 2.1 Gezien de forse stijging van de gemeentelijke bijdrage van € 1.198.172 in 2025 naar € 1.397.760 in 2026 (een toename van 17%) en de impact van de ontwikkelingen op Rijksniveau op de begroting wordt de gemeenteraad geadviseerd om een zienswijze op de programmabegroting 2026 kenbaar te maken;
- 2.2 De stijging van de gemeentelijke bijdrage wordt in grote mate veroorzaakt door de kosten van het 'verplichtend karakter'. Omdat dit een landelijk probleem is dat voor meerdere veiligheidsregio's speelt was de verwachting dat hier landelijke (financiële) tegemoetkoming zou komen. Dit is tot op heden niet gebeurd. Hier dient blijvend op aangedrongen te worden bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

- 2.3 Analyse van de gemeente Almere op de programmabegroting 2026 van de VRF heeft uitgewezen dat de egaliseringsreserve van de VRF ingezet kan worden om de extra kosten voor 2026 en 2027 te dekken. In deze reserve zit nog € 6 miljoen. De investeringsplanning van de Veiligheidsregio komt, door het aanspreken van deze reserve niet in gevaar. Vanaf 2029 moeten de deelnemende gemeenten samen € 200.000 extra betalen, om de gewenste investeringen te kunnen afdekken. Dat betekent dat dit een financieel verantwoorde oplossing is. Dit zal ook het voorstel van het college van B&W aan de gemeenteraad van Almere zijn.
- 2.4 De huidige geopolitieke spanningen maken dat het thema ‘weerbaarheid’ momenteel een hot-topic is voor veiligheidsregio’s en gemeentes. Het is goed om hier aan de voorkant als lokale overheden over na te denken. Het accepteren van nieuwe taken op dit gebied zonder extra financiële tegemoetkoming hiervoor of voor andere lopende financiële uitdagingen (zoals het verplichtend karakter) is echter een risico.
- 2.5 Op verzoek van het AB is tijdens het AB van 12 februari een analyse door de VRF opgemaakt van de financiële vraagstukken/uitdagingen bij de VRF. Om bestuurlijke keuzes te kunnen maken over bezuinigingsmogelijkheden is een analyse noodzakelijk naar de beïnvloedbare ruimte op de begroting door de risico’s en effecten van mogelijke besparingen in kaart te brengen. De VRF heeft toegezegd deze voor de kadernota 2027 voor te bereiden.
- 2.6 De vrijwillige brandweezorg is van vitaal belang voor de niet-stedelijke gemeentes. Bij verdere bezuinigingsmogelijkheden dient de operationele (vrijwillige) brandweezorg zoveel als mogelijk buiten beschouwing te blijven.

Kanttekeningen

- In aanloop naar de programmabegroting 2026 was de verwachting dat er bij de Voorjaarsnota 2025 meer duidelijkheid zou komen over de rijksfinanciering ten behoeve van het ‘verplichtend karakter’. Helaas is tot op heden hier geen duidelijkheid over gekomen.
- Op 26 juni a.s. vergadert de raad over de gemeentelijke Kadernota 2026, inclusief een mogelijke bezuinigingsopgave. Het is mogelijk dat de gemeenteraad dan, mede vanwege het ‘ravijnjaar 2026’, besluit om aan de Veiligheidsregio Flevoland een solidariteitsbijdrage te vragen. In bijgevoegde conceptbrief wordt de VRF geïnformeerd over de zienswijze, inclusief deze kanttekening.

Juridisch kader

De Veiligheidsregio Flevoland is een gemeenschappelijke regeling gesloten door de colleges van burgemeester en wethouders van de zes gemeenten in Flevoland. In de Wet veiligheidsregio (Wvr) is de wettelijke context voor de veiligheidsregio’s in Nederland weergegeven. Belangrijk verschil met andere gemeenschappelijke regelingen is dat de veiligheidsregio een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling betreft: gemeenten zijn verplicht deel te nemen en besluitvorming gebeurt bij meerderheid van stemmen. In de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Flevoland 2017 is bepaald dat het algemeen bestuur de jaarstukken en programmabegroting van de veiligheidsregio vaststelt. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten: Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde.

De Wet gemeenschappelijke regelingen bevat de wettelijke plicht om de programmabegroting direct naar de deelnemende gemeenteraden te zenden. Vervolgens heeft de gemeenteraad 12 weken de tijd om hier desgewenst een zienswijze op aan te bieden bij het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio. Het dagelijks bestuur geeft hierop schriftelijk een reactie en behandelt deze in het eerstvolgende algemeen bestuur. In het algemeen bestuur wordt de programmabegroting uiteindelijk vastgesteld.

Evaluatie

Nadat de periode voor het indienen van zienswijzen afloopt op 11 juli 2025 zal de VRF schriftelijk op de zienswijzen reageren richting het dagelijks bestuur van de VRF. De afweging van deze ingediende zienswijzen en de definitieve vaststelling van de programmabegroting 2026 door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland staat geagendeerd op 3 september 2025.

Kosten, baten, dekking

Voor 2026 wordt in de ontwerp-programmabegroting 2026 een totale bezuiniging van € 1.752.500 voor VRF opgenomen, waaronder € 1.302.000 voor het temporiseren van het verplichtend karakter. Desalniettemin leiden de eerdergenoemde financiële uitdagingen tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrages van in totaal € 5.252.422. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het uitblijven van rijksfinanciering voor verplichtend karakter en een korting van 10% op de rijksfinanciering vanuit de BDuR (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding). In de ontwerp-programmabegroting wordt onderscheid gemaakt tussen autonome ontwikkelingen en overige bijstellingen.

Autonome ontwikkelingen:

Dit betreft de jaarlijks terugkerende indexatie voor looncompensatie en prijscompensatie. Ditmaal respectievelijk € 888.265 en € 258.225. Tegelijkertijd ontvangt de veiligheidsregio ook vanuit het Rijk loon- en prijscompensatie ten aanzien van de BDuR (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding). Dit levert een voordeel op van € 561.704.

Overige bijstellingen:

- Verplichtend karakter € 5,1 miljoen nadeel en door temporisering € 1,3 miljoen voordeel: De implementatie van verplichtend karakter loopt al sinds 2021. De kosten lopen op tot € 5,1 miljoen in 2026. Naar aanleiding van de analyse van de bestuurlijke stuurgroep is ervoor gekozen om de implementatie te temporiseren. Dit leidt tot incidentele minderkosten van € 1,3 miljoen.
- Bijstelling versterking crisisbeheersing en informatievoorziening (€ 220k) en de interne taakstelling organisatie (€ 230k) zijn bezuinigingen die voortkomen uit de analyse van de bestuurlijke stuurgroep. Deze bezuinigingen vinden plaats binnen de organisatieonderdelen crisisbeheersing en bedrijfsvoering en hebben derhalve geen effect op de dienstverlening van brandweezorg.
- De 10% korting op de BDuR (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding) die het Rijk doorvoert betekent voor VRF een nadeel van € 833k.
- Door de transitie van de Meldkamer naar Meldkamer Midden-Nederland in samenwerking met VRGV en VRU verandert zowel het totale kostenplaatje als de verdeelsleutel. Dit heeft € 230k aan meerkosten als gevolg.
- De budgettaire consequenties worden meegenomen in de voortgangsrapportage 2025 en de begroting 2026, volgens onderstaande tabel:

Huidige stand (voor kadernota 2026) - 1120003 Veiligheidsregio					
Meerjarenbegroting	2025	2026	2027	2028	2029
Begroting Urk - bijdrage aan de VRF	€ 1.238.000	€ 1.200.000	€ 1.210.000	€ 1.150.000	€ 1.150.000
Begroting VRF - bijdrage van de Gemeente Urk	€ 1.198.172	€ 1.397.759	€ 1.250.002	€ 1.250.002	€ 1.250.002
Verschil	€ 39.828	€ -197.759	€ -40.002	€ -100.002	€ -100.002

Tabel 1. Financieel overzicht bijdrage gemeente Urk aan Veiligheidsregio Flevoland.

Bijlage

Bijlage 1. Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Bijlage 2. Aanbiedingsbrief Colleges van BW en gemeenteraden – Ontwerp-programmabegroting 2026 VRF.

Bijlage 3. Conceptbrief zienswijze gemeente Urk – Programmabegroting 2026 VRF.

Burgemeester en Wethouders van Urk,

B. Jaspers Faijer, burgemeester

C.J.M. Swart, gemeentesecretaris

Raadsbesluit

Zaaknummer

18473546

De raad van de gemeente Urk,

op voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Urk d.d. 07 mei 2025

gezien het advies van commissie Organisatie en Leven d.d. 10 juni 2025

besluit:

1. Kennis te nemen van de Ontwerp-programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 Veiligheidsregio Flevoland.
2. Een zienswijze in te dienen bij de Veiligheidsregio Flevoland waarin wordt opgeroepen om:
 - a. Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voortdurend aan te dringen op (financiële) tegemoetkoming in het kader van het ‘verplichtend karakter’;
 - b. Te onderzoeken welke financiële reserves van de VRF aangewend kunnen worden om de forse stijging van de gemeentelijke bijdrages in de programmabegroting 2026 te minimaliseren;
 - c. Terughoudend te zijn met het doen van investeringen rondom het thema ‘Weerbaarheid’, zolang rijksfinanciering hiervoor en voor het ‘verplichtend karakter’ uitblijft;
 - d. Voor de kadernota 2027 een analyse te doen naar de beïnvloedbare ruimte op de begroting om bestuurlijke keuzes inzichtelijk te maken over de risico’s en effecten van mogelijke besparingen. Daarmee wordt recht gedaan aan de bezuinigingsvraag uit 2024 van de gemeente Almere en de gemeente Urk;
 - e. De operationele (vrijwillige) brandweezorg zoveel als mogelijk te ontzien bij eventuele verdere bezuinigingsmaatregelen.

Urk, 3 juli 2025,

De raad van de gemeente Urk,

de griffier,

de voorzitter,